

УзыгъэгумэкӀыщтыр нахьыб

ГъогурыкӀоныр щынэгъончъэным фэгъэзэгъэ комис-
сиеу АР-м щызэхашагъэм тыгъуасэ зэхэсыгъоу
илагъэм тхьамэтагъор щызэрихьагъ АР-м и
Лышхъэу Тхьаклушынэ Аслъан.

Гъогухэм джыри тхьамыкӀэ-
гъуабэ кызыратехъуэрэр,
ахэм ахэкуадэхэрэм, шьобж
хьылъэхэр ахэзыхьэрэм яп-
чъагъэ зэрэмымакӀэр, ащ фэш
анахъэу уналэ зытебгъэтын фа-
ехэр ары нахьыбэу зэхэсыгъом
хэлажьэхэрэр зытегушылагъэ-
хэр. Иофхэм языхтат фэгъэхьы-
гъэу кӀэгущылагъ АР-м гъо-
гурыкӀоныр щынэгъончъэнымкӀэ
и Гъэлорышланлэ ипашэ илэнатӀэ
зыгъэцӀкӀэрэ ГусэрыкӀо Рам-
зин. Ащ кызырилиагъэмкӀэ, мы
илъэсым пыкӀыгъэ мэзи 9-м
республикэм игъогухэм хуыгъэ-
шлэгъэ 361-рэ ашагъэунафыгъ,
ахэм нэбгырэ 85-рэ ахэклодагъ,
403-мэ шьобжхэр атешагъэхэ
хуыгъэ. БлэкӀыгъэ илээсым ащ
фэдэ иуахтэ егъэпшагъэмэ,
цыфӀэу хэклодагъэр нахь макӀэ
хуыгъэ, ау тхьамыклагъоу гъо-
гухэм атехъуэхэрэм кышы-
клагъэп. ГъогурыкӀоным ишап-
хъэхэр зыукъохэрэм пшъэдэ-
кӀыжьэу ахьыщтым фэгъэхьыгъэ
законхэр нахь кӀагъэпхъэшагъэ-
хэу, гъогурыкӀоныр щынэгъон-
чъэнымкӀэ кӀулыкӀум инспек-
торхэм ахэм кӀапкӀыры-
кӀыхъэзэ шапхъэхэр зыукъохэрэр
агъэпшынахэ нахь мышлэми,
джыри гумэкӀыгъоу шыӀэр ма-
кӀэп, нахьыпӀкӀэ зигугъу ашы-
щтыгъэхэм дэмыгъэзыжыгъабэ
ахэт. Нэужым ахэр кыхагъэ-
щтыгъэх.

Зигугъу кӀашыгъэхэм ащы-
щых ешъуагъэу рулым кӀэ-
рысхэм ямысагъэклэ хуыгъэ-
шлагъэу гъогухэм атехъуэхэ-
рэм япчъагъэ процент 450-кӀэ
нахьыбэ зэрэхуыгъэр, нисэщэ
автомобиль зэхэтхэм шапхъэ-
хэр зэраукъохэрэр, автомобиль
шъхьаныгъупчъэхэр зэрагъэу-
мэзэхьхэрэр, чэщырэ ныбжы-
кӀэхэр автомобильхэмкӀэ кы-
зэрэзэпачъэхэрэр, мотоциклэ-
хэр, анахъэу скутерхэр, фи-
тыныгъэ ямыӀэу зэрэзэрафэ-
хэрэр, нэмыкӀхэр. Хэгъэу клоц
иофхэмкӀэ Министерствэми гъо-
гурыкӀоныр щынэгъончъэнымкӀэ
кӀулыкӀуми япащэхэу кӀэгущы-
лагъэхэм непэ анахьыбэу аналэ
зытырагъэтыхэрэр кӀауагъ, нэ-
мыкӀ кӀулыкӀухэм афэгъэза-
гъэу джыри мыгъэцӀклагъэхэри
кыхагъэщыгъэх. Муниципальнэ
образованиехэм япащэхэми
яеплъыкӀэхэр кыралотыкӀыгъэх.

— Мы Иофыгъохэм ядэгъэ-
зыжын гъогурыкӀоным ищы-
нэгъончъагъэ фэгъэзэгъэ кӀу-
лыкӀум имызагъоу, зӀкӀэ хэбзэ
органхэри, цыфӀэу республи-
кэм щыпсӀэхэрэри зэдыхэлэ-
жьэнхэ фаеу зэрэщытым цӀэч
хэлӀэп, — кыӀуагъ АР-м и
Лышхъэ. — Зы кӀулыкӀукӀэ
мы тхьамыклагъохэр дэбгъэ-
зыжынхэ плъэкӀыщтӀэп, тызэде-
лӀэжмэ ары шуагъэ кызыты-
щтыр. Арэу щытми, гъогурыкӀо-

ным ищынэгъончъагъэ лыплъэ-
рэ кӀулыкӀум илофшӀэни нахь
ыгъэлъэшын, ащ фэдэ хуыкӀо-
ныгъэхэр зышыхэрэми зако-
ным тетӀэу, нахь пхъашэу адзэ-
клонхэ фае. Непэ зигугъу кӀэт-
шыгъэ пстӀэури кыдалытӀэ-
нэу тащӀэгугъы.

Нэужым хьылъэзещэ авто-
машинэхэр шапхъэхэм ашӀокӀэу
ушъагъэхэу автомобиль гъогу-
хэм зэрарычъэхэрэм Иофыгъоу
кытытхэрэми, а лъэныкъомкӀэ
шлагъэ хуыгъэхэми атегушыла-
гъэх. Ащ фэдэ хьылъэзещэ
автомашинэхэр зэращӀэчыт
оборудованиеу агъэуцугъэхэм
яшуагъэ кӀэклӀагъ, мы лъэны-
къомкӀэ гъогурыкӀоныр щынэ-
гъончъэнымкӀэ кӀулыкӀум илоф-
шӀэн нахь ыгъэлъэшыгъ, ау
джыри уналэ зытебгъэтын фа-
ехэр шыӀэх.

Автомобиль гъогухэмкӀэ
АР-м и Гъэлорышланлэ кӀымэфэ
уахтӀэм зэрэфэхъазырма те-
гушылагъэх. Ащ ипашэу Алек-
сей Корешкиным кызырилиа-
гъэмкӀэ, гъогухэр цӀэнлагъо
зыхъухӀкӀэ тыратӀэкӀоштӀэу ящы-
клагъэм фэдизыр, техникэ зэ-
фӀэшъафӀэу 64-рэ агъэхъазы-
рыгъ, шӀекӀогъум и 1-м кышы-
ублагъэу ялофшӀэн нахь агъэ-
лъэшыщт.

ХЪУТ Нэфсэт.

СурӀэтыр А. Гусевым тыри-
хыгъ.

НЕПЭ КЪЫХЭТЫУТЫХЭРЭМ АЩЫЩХЭР:

Я 3-рэ нӀкӀубгъор

**УФ-м и ПрезидентӀэу Владимир
ПутинӀмрэ республикэ естественнэ-
хьисап еджапӀэм ипашӀэу Мамый
ДаутӀэрэ гушыӀэгъоу зэдырялагъэр.**

***

**Водительхэр зыщагъэсэрэ еджапӀэхэм
зэхъокӀыныгъэу афӀэхуыгъэхэр.**

Я 4-рэ нӀкӀубгъор

**Зихэгъэгу кӀэзыгъэзэжыгъэхэм Ады-
геим рӀэхъатныгъэ зэрэщагъотыгъэр.**

Я 6-рэ нӀкӀубгъор

**Общественнэ транспортӀэу кӀалэм
щызекӀорэм ИофшӀакӀэ фэгъэхьыгъ.**

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие иунашъу

**Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
ятфӀэнэрэ зӀлугъӀкӀэгъумкӀэ идепутатӀэу Федяшов
Константин Евгений ыкӀор тхыгъэным ехьыллагъ**

Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие
иунашъоу N 61/258-6-р зытетӀэу «Политическэ партиеу «Уры-
сыем илиберальнэ-демократическэ партие» зыфилорэм и
Адыгэ шьолъыр кӀутамэ кыгъэлъэгъогъэ кандидатхэм ащыщӀэу
Федяшов Константин Евгений ыкӀом Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутат зэрэхуыгъэмкӀэ
мандатыр етыгъэным ехьыллагъ» зыфилӀоу 2014-рэ илӀэ-
сым чъӀэпыогъум и 24-м аштагъэм, Адыгэ Республикэм и
ЗаконӀэу «Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
идепутатхэм яхэдзын ехьыллагъ» зыфилорэм ия 85-рэ статья
ия 4-рэ лахь атегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм хэдзын-
хэмкӀэ и Гупчэ комиссие **унашъо ешы:**

1. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
ятфӀэнэрэ зӀлугъӀкӀэгъумкӀэ идепутатӀэу Федяшов Констан-
тин Евгений ыкӀор тхыгъэнэу.

2. Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм
ятфӀэнэрэ зӀлугъӀкӀэгъумкӀэ идепутатӀэу Федяшов Констан-
тин Евгений ыкӀоу атхыгъэм зэрэхадзыгъэмкӀэ удостове-
рениер етыжыгъэнэу.

3. Мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ
макъэмрэ» кыхыгъэутыгъэнэу.

**Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие
и ТхьаматӀэу Н.А. СЭМЭГУ**

**Адыгэ Республикэм хэдзынхэмкӀэ и Гупчэ комиссие
исекретарь пшъэрылӀхэр зыгъэцӀкӀэу А.М. СИХЪУ**

кӀ. Мыекъуапэ,
чъӀэпыогъум и 28-рэ, 2014-рэ илӀэс
N 62/260-6

Фитыныгъэ ялэ хуыгъэ

Хьафизэхэм ыкӀи дӀэу зыӀӀэгъу-
хэрэм ахъщэм епхыгъэ Иофыгъо го-
рэхэр зэрэхъэу ыкӀи ахэр кӀэтхъжынхэ
фаеу зыхуыкӀэ, «факсимиле» зыфалорэ
штампхэр, цыфыр ӀӀкӀэ зэр-
ӀӀкӀэтхъжырым механическӀэ техы-
гъэр, кызыфагъэфедӀэнхэ альӀкыщт.

Хэбзэгъэуцугъэм ар (механическэ
техыгъэр) ӀӀкӀэ зэрӀӀкӀэтхъжырым
кӀуачӀуэ илэм джы фегъадэ, регъап-
шӀэ. Ау факсимилер зыщыбгъэфедӀэн
плъӀкыщтыр бӀп. Ащ кыхӀӀкыкӀэ,
гумӀкыгъохэр кӀэуцух: сыдигъуа фак-
симилекӀэ Иофыр зӀшӀопхын узыфи-

тыр, шӀокӀ имыӀэу цыфыр ежы ыӀӀкӀэ
тхылым кӀэтхъжын фаеу зыхуыгъэр?

Хьафизэхэм ыкӀи дӀэу зыӀӀэгъу-
хэрэм яӀӀкӀэтхъжыкӀэ имеханическэ
техыгъэ сыдигъуи агъэфедӀэн альӀкӀэу
чъӀэпыогъум и 21-м кыщегъэжыагъэу
ашыгъ. Ау ащ пае цыфым зыди-
лыгъынхэ фае ащ сӀкъатныгъэ зӀрилӀэр
(зэрӀхъафизӀэр) кӀэзыушыхъатырэ
тхылым, ӀӀкӀэ зэрӀӀкӀэтхъжырым ме-

ханическӀэу техыгъэр (факсимилер)
зэрӀтӀэрэзыр нотариусым кызызриу-
шыхъатыгъэр, ипаспорт. А клишер
(цыфыр ӀӀкӀэ зэрӀӀкӀэтхъжырым ме-
ханическӀэу тырашыкыгъэр) зэрӀтӀэ-
рэзыр, а кӀэтхъжыкӀэхэр зы нӀб-
гырэм зӀриехэр нотариусым кыушы-
хъатынхэ фае.

(Тикорр.).

Ишлoш Президентым рилуагъ

Урысые общественнэ движениеу «Народный фронт «За Россию» зыфилорэр клэщакло зыфэху-гээ форумзу Пензэ шыклуаггэм Адыгеим илыкло куп зэрэхэлэжыаггэр тиггээт кыыхитзу хуггээ. Купым хэтхэр зэлуклэм кыышалохэрэм едэлуху, адыраггэштэ кьодыеу шытыггэп, ежхэми гээ-сэнныгэм илоф нахышу шыггэнымклэ яшлшхэр кыыралотыкыггэх.

Ащ фэдэу республикэ естественнэ-хысап еджаплэу Адыгэ кызралыгъо университетым хэтым ипашэу Мамый Даутэ форумым шигъэпсыгъэ кыгъэпльэгъоныр бэмэ ашлогъэ шэгъоньгъы. Сэнауыщыгъэ зыхэлъ ныбжьыклэхэу, шлэныгъэхэр кызлэклагъэхьаным тегъэпсыхьагъэхэм яеджэн зэрэзэхэщагъэм ар ехьыллэгъагъ. Мы еджаплэм члэсхэр дунэе ыкълэ урысые олимпиадэхэм, нэмьклэ энэкъокъухэм ренэу аэлажэхэ ыкълэ хагъэунэфыкълэрэ члылэхэр къахьых. Непэ мы еджаплэм клэлэчыкълэ 1100-рэ шеджэ. Ахэм шлэныгъэ куухэр лъэныкъуиыкклэ зэрагъэгъотых. Ащ кычлэкълэрхэр Урысым иеджэплэ анахэ дэгъэхэм ачлэхьэх.

Бэхэм ашлогъэшлэгъоныгъ
2005-рэ ильэсым кыщегъэ-
жыагъэу мы еджаплэм Урысые

Гупчэу «Орленок» зыцлэм шы-
зэхыщэрэ «Урысые сменэу
«Юный математик» зыфилорэр.

Мамыим УФ-м и Президенту Владимир Путиным зэдгүшылэгъоу дырилагъэр цыфхэм ашлогъэшлэгъонынэу кыышлэшлэ.

— Апшээрэ ержаплэм сыз-
лажэ, илээс 20 хуугэу хы-
сапымклэ олимпиадэм сыпыль,
хысапымклэ клэлээджаклохэм
я Урысые олимпиадэ ижюри
сыхэт. Арыш, учпчлэ кэсты-
щтыр сэ симызакшоу, хысапым
профессиональнэу пылххэу,
хысапымклэ олимпиадэм loф
дэзышлэхэрэм эклэми кьапкы-
рэкы.

Я 2000-рэ ильэсхэм кьэралыг-
гом олимпиадэхэм закьыфи-
гъэзаг, Урысые олимпиадэм
изэхэцэн пәлүхьэрэ ахьцэр
ыпшэ рилъхьажьыг. Ащ олим-
пиадэм нахь кӀуачӀэ кьыритыг.

Ау мы аужырэ ильэс заулам кыбгырылон, олимпиадэ сообществэм ыштэн ымыльэккырэ унашохор ашлыхэ хьугъэ. Гущылэм пае, ильэс заулэккэ узэ-ккэлэбэжмэ, Урысые олимпидэм иокружной уцугъо шымылэ-жынынэу унашъо ашлыгъ. Ащ мэхъанэшхо илагъ чыплэ чыжьэхэм ащыпсэурэ ккэлэцкыкхлэр ккэлэ инхэм яеджаккloxэм аклэхъанхэмккэ. Ар мэхъанэ зилэ уцугъоу цытыгъ. Ау икыгъэ олимпимэ унашъо аштагъэм ильэспидэм ишуагъэ емыкынэу тэ тепллы.

В. Путин: «Ишуагъэ емыкы-
нэу» — ар шъабэу къэуагъ,
«зиягъэ къэкӀон унашъу» ыӀонэу
фаеп. ЗэрэклӀэегъаджэр къэ-
лъагъо.

Д. Мамый: Урысые олимпиадэм хэлэжэрэ процент 45-р илэс кэс призер хуштыгэ. Дунаим а лэныкьомклэ практикэу шылэр процент 50.

В. Путин: Зиягъэ къэкӀорэ
унашъор сьд фэд?

Д. Мамый: Пычагъэр процент 30 ашыгъ. Дунэе практикэр процент 50, Урысыем процент 45-у шыцытыгъэти, 30 ашыгъ. Мыр зышагъэм бзэджагъэ ыгу илыгъэп. Ioфым лъапсэу илэр къэслон. Урысые олимпиадэм ипризер ххурэм УФ-м и Президент ишлухафтын къыраты, ау ахыцэр зэкIэми афикъурэп.

В. Путин: Шыпкызу кыюс-
лон, зыпари зыхэсымышлыкырэ
лофым ышххэ кысфеохы. Сы-
кызырэпуклагэм сэрглэ шло-
гъэшхо хэлъ. тхъавегъэпсэу.

Д. Мамый: Мы Юфым сьд зэрарэу кыхыхын ылъэкыштыр? Москва ыкйи Санкт-Петербургэу аныхь еджэпнэ дэгыухэр зилэхэм язэнэкьокьку кьодыеу олимпиадер хуышт, субъект цыкылхуэм яклэпеджаклохэр мы Юфым кыхыхээштых.

Непэ Урысыем игупчэ пэчыжэ чыплэхэм яклэеджаклохэр Урысые олимпиадэм ипризер хуьхэм мэханашо ил. Олимпиадэ движением Москва пэчыжэ чыплэхэми хэхэоньгэ ащишын фæе. Арышэ, лъэшэу сыолъэлү процент 45-м

кыфэдгээзэжынэу. КIэлэцIы-
кIүхэр тэрба зибайныгээхэр!

В. Путин: Кыблде сэгшэштэ. Урысые хысап «еджаплэр» тибайныгэ кыдыеп, ар анахь хэхэоныгэшхоу, гэхээгэшхоу блэкингэ ллэуэхэм кытфагэнагэхэм аыщп. Ар дгэу-клоды хууштэп. Хысапыр нэмык! сидрэ науки ылъапс. Арышъ, ведомствэхэм, министрэм ясёло а процент 45-м кыффагэсэжжынэв.

Ац татэу Урысом и Президэнт Мамыым гуригыэуагы йофыгыор зэшлохыгыэ зыхыуклэ, хэткли зэрэнахы дэгыур. йофым рыклорэм тыклэупчлэжыын.

Президенту Путиным ашхъ-
клэ зыфамыгъзагъэми, Адыг-
им икыгъэ лыхлохэр зэхэгущы-
лэжхэм, лэнэ хуураехэм ахэл-
жыгъэх, гъэсэншыгэм илофыгъ-
хэр зэрэзэнолпхыштхэмклэ
яплпыккэхэр кыралотыкыгъэх.

— Форумым гэсэсэньгэм илоф зыгу фэгүхэу, ар нахьышу зышы зышоигдохэр арышызэлүклэггагэхэр. Арыш, тэрклэ мэхьанэшхо ил ащ тызэрэхэлэжьягэм, — ело Мамый Даутэ. — Сэ сыхьэкклэ тапэкли сыхьазыр зишлэ шлэгьошлүхэм лоф адэсшлэнэу, а лофшлаклар сисэнэхэтэгүхэм адэжгошынэу ыкли үпчлэжьягу ежхэри сшынхэу.

СИХЪУ
Гошнагъу.

Ишгуагъэ къэклонэу

Автомобилыр тилъэхъанэ анахь мэхъанэ ин зилэ транспорт лъапкъэхэм зэу ащыщ. Непэ тиреспуб-ликэ пштэмэ, игъогухэм автомобиль псынклэу атетхэр бэ хъугъэ. Илъэс заулэклэ узэклэлэбэжымэ, анахь зэшлэкл зилэ унагъохэр ары машинэ псынклэхэр зилэштыгъэхэр.

Джы, статистикэм кызыэри-
гэлыагыорэмклэ, унагьо пэпч
пюми ухэмыкьонэу машинэ-
хэр илэх, унагьом ис пэпч
зырызэу зилэри маклэп. Ав-
томобилым ишлуагьэ зыми
гурыбгьэложынэу ищыклагьэл.
Ау ащ ируль укларытлысхыаным
ифитыныгьэ кыюзытырэ тхылъ
уилэным пае уеджэн фак нахь,
ор-орэу зэбгьэшлэ кюдыеклэ
хьуштэтп. Непэ ныбжыкклэхуэ
фитыныгьэр кьыдзыхыэ зышлюи-
гьохэм япчяагьэ зэхапшэу хэ-
хьуагь. Ахэм гьогурыклоным
ишапхэхэр тэрэзэу ягьэшлэгьэ-
нымклэ лэпылэгьу кьафэхьух
хэушхьафыкыгыгьэ еджаплэхэр.
Профессионалынеу машинэр зеп-
фэнымклэ уезыгьаджэхэрэми
мэхьанэшхо ял.

УФ-м хэргэгу клоц лофхэм-кэ и Министерствэ кыгыгъа-зырыгъа унашюу водительхэм удостовереениехэр кыдахыным-кэ атырэ ушэтынхэм апыл шапхэхэм зэхоклыныгъэхэр афшыгыэнхэм фэгъэхыгъэм УФ-м и Премьер-министрэу Дмитрий Медведевыр джыр-благъэ кэтэхъжыгъ.

«Машинэм хэшлүк дэгъу
физилэхэу, ар дэгъоу зезыфэ-

хэрэр рулым клэрытгысханхэм
мэхьанэшхо ил. Ащ кыхэклэу,
водительскэ удостоверениехэр
кызылэклэагэханхэмклэ шап-
хьэу шылэхэр гьэклэжыгэнхэ,
мы механизмэр зэлухыггэу
ыкли цыфхэм кьагурылоу шы-
тын фae», — кылуагэ Д. Мед-
ведевым.

Теогурыкчылар чынэгончэ-
нымкэ анахь шхьалзу шытыр
машинэ зэфэнымкэ лэпэлэс-
нымгэу пхэлъыр ары. УФ-м
иапэрэ вице-премьерзу Игорь
Шуваловым кызырлыгагэмкэ,
2014-рэ ильэсым тикъаралыгьо
игьогухэм хьугъ-шлэгъэ мини
146-м еху кыатехьухагъ. Блэ-
кыгъэ ильэсым мыщ фэдэ
иуахтэ егъэпшагэмэ, а пчъа-
гъэр нахь макI, ау авариехэм
ахэклодагэхэм япчъагъэ зы
проценткэ нахьбыхь хьугъ.

УФ-м и Правительствэ и
Тхьаматэ зыкIэтхэжыгыгэ уна-
шом кызыригэнафэрэмкIэ,
водительскэ удостоверениер
кыдэлхыным пае джы шoкI
имыIэу автошколэм уседжэн
фае. Ор-орэу зыбгэхэазыры-
нар шапхэхэм адистхэжыштэп.
Ащ дакIоу, ушэтынхэр эракIу-
штым, ар зытыштхэм, чIыпIэу
зычызэхашэштхэм, нэмыкI лъэ-
ныкьохэмI гъэлъэжыгэ шы-
кIэм тетэу кыякIонIэштхы.

Водительлхэм ялэлэлэсэнныгэ хагъэхэонымклэ еджаплэхэм ялофшлэн зэрээзахшэрэми зэхьоклыныгэхэр фэхьушутых. Ащ фэгэхьыгэ пэшлорыгэшь программэ УФ-м гэсэнныгэмрэ шлэныгэмрэклэ и Министерствэ ыгэхьазырыгь. Мыш дэжьым анань шьхьалэштыр — водительлхэр чыгагхэсэст учреждение ылыг лэхьэу соткэ

тэгүгээ

24-м кышчымыкларэрэр Іэкіэлы-
ныр ары.

УФ-м и Премьер-министр
рэ унашьюу зыклэтхэжыгыэм
еплэыклэу фырилэм, шэпхэ-
клэхэм мэханэу аритырэм фэ-
гэхэыгыэу тэдгүшылаг шлэ-
ныгыэ тедзэхэр зыцызэрагэ-
гыотырэ Гупчэу Мыекыуапэ дэ-
тым ипашэу Дахыу Мыхыамэт.
Водительхэр зыцагэхэазыры-
рэ Гупчэм loф зишлэрэр ильэс
16 хуугэ. Мыщ транспорт
категориехэу А (мотоциклэр),
В (машинэ псынклэр), С (хы-
лээзещэ машинэр), Д (авто-
бусхэр) зыфиохэрэмклэ шыра-
гэджэх. Непэрэ мафэм ехыу-
лэу техникэ 16 фэдиэ Гуп-
чэм ил: машинэ псынклэу 11,
хылыээзещэ машинэу 2, мо-
тоциклэу 2, автобусэу 1. Ильэс
кээс нэггырэ 400-м ехыу
еджаплэм кычыгээклы.

— Мыш фэдэ зэхюкыны-
гъэхэм яшыагъэ кыызэрэкло-
штым счэх хэлъп, — ело Мы-
хьямэт. — Сыда плэм авто-
школэ ыцлэ кводьеу, доскэмрэ
партымрэ нахь члэмытэу ли-
цензиэ ашышъ, ахьщэ кыра-
гъэхъэнэу, рагъэджашо-рамы-
гъэджашоу бэ шылэр. Мы
унашъоу ишулагъэклэ ащ фэдэ
еджэплэ «нэпцлхэр» джы бэу
пытэкъуштых. Ащ нэмыклэу, го-
гухэм атэхъухьэрэ авариехэр
нахь маклэ хьунхэу сепллы.
Унашъоу шылэм джы гьэлъшы-
гъэ шыклэм тетэу кызызерило-
рэмклэ, еджаплэм иматериальнэ
зытет зэтэгъапсыхьэгъэн фая,
зыщеджэштхэ ыкли ушэтынхэр
зышатыштхэ классхэр, ахэм
ачлэтышт макетхэр, стэндхэр,
машинэм илэмэ-псымэхэр, нэ-
мыклэхэри ыкыу илэнхэ фая.
Ахэр плэклэмылхьэу лоф пшлэ-
нымклэ изыны кыуатыштэп. Ащ
нэмыклэу, ебгъаджэхэрэм япчъа-

гээрэ машинзу уилэм ипчяагээрэ зэтефэнхэ фае. Ахэр зэтемыфэхэмэ, класс уилэу алгытэштэп.

Мыхыамэт кызырлыагыэм-кэлэ, мы илээсым, шысыахэлум и 11-м кысхегэыагыэу, еджаплэхэм программаклэмкэлэ лоф ашлэн фаеу шыт ыкыи зэрэрагыэджэштхэ программэри кыдыкыыг. Мы лэныиыомкэлэ лоф шыслэрэ еджаплэхэмрэ кээралыгыо автоинспекциэмрэ программэр зэдаштэнэу шыт. Ау непэрэ мафэм ехуллэу егыэджэн программаклэм иплан зымыгыэлсыгыэл.

— Ахэм ягъэхъазырын джырæ уахътæм еджалæхэр пылбых. Сæри ащ ыуж сит, класс пчъагъæу силæм хæсэгъахъо, — ёло Мыхъамэт. — Ыпэккæ классикæ силагъмæ, джыри плыс сæгъæпс. Джащ фæдæу унашъом къызæрипорæмкæ, автошколæу уштыным пæе учреждением чыгу йахъæу соткæ 24-м къышчымыккæрæр йæккæлын, ар асфальткæ гъепкæгъæн фæе. Тæ ащкæ гектар 0,5-рæ фæдиз тæгъæфедæ. Аэропортым дæж чыгу йахъ бæджæндæу къащы-ытхыгъæу, ащ водителхæм зыщагъæсæ. Ыпэккæ, анæхъæу кæлæшхохæм, «самоподготовка» алæз еджалæм тхæпæ къащафыратхыккæты, ащкæ ушæтынхæр ытынхæу къæралыгъо инспекциæм агъаккæштыгъæх. Джы ащ фæдæ шылæжыштæп. Автошколæм ушæмæдзагъæу гъогурккæнонор шынгъончæ-

нымклэ кьулыкьум ушэтынхэр уигъэтынхэ ытэклыштэп. Ашкклэ автошколэм лицензие илэнэу шыт, ар илэным пae иматериальнэ зытэт зэтэгъэсы-хьэгъэн фae. Ушэтынхэр зэ-ратыштыгъэхэм фэдэу атышт, ашкклэ зыпар зэхьоклыгъэп. Ау сыхьат пчыагъэу зэреджэхэрэм хэхьуагъ, сыхьат 50 фэдиз еджэным тельытэгъагъэмэ, джы сыхьат 56-рэ планым кьыде-лытэ.

Мыхамэт кызырэлуагъэм-клэ, яматериальнэ зытет уигъэрэзэнэу шыт, кабинетэу зыщеджэхэрэр дэгъоу зэтегъэ-псыхагъэ, егъэджэн методикэ литературэр, автомобилым изэхэлыккэ зытешыхыгъэ нэрылэгъу лэпылэгъухэр мымаккэу ялэх. Ащ даккы, профессиональнэ лэпэлэсэнэгъэшхо зыхэл, опытышхо зилэ мастерхэр еджаккэу лутых.

Ильсэ кэс егъэдэжэным пыл шапхээхэр нахь кьины мэхьух. Программалкэм ишлуагэклэ, зэрэджэштхэ сыхьат пчъаггэм кижэхьуаг. Ыпкэлэ зэрэщытыггэмклэ, цыфым ушэтынхэр апэ зимытышьюклэ, мэфибл зытешлэклэ иклэрыклэу рагэтыжыштыгэ. Джы зэрэхьуэггэмклэ, гьоготыишчырэ ушэтынхэр зэрэщытыггэмклэ, мазэм кыкылоу зигэхьазырыжынынэу амал ратышт. Ащ нэмыклэу, теориери, практикэри зы мафэклэ атыштыггэмэ, джы ащ фэдэжыштэп, мэфэ хэхыггэхэр ялэу ушэтынхэр араггэтыштых.

КИАРЭ Фатим.

Яхэгъэгугъу къызабгынэм, Адыгеим щырэхъатыгъэх

Хэтрэ цыфи мамырныгъэм тхъагъоу пылъыр ешлэ. Украинэм зэо зепэуцужьэу кытэджагъэм тхъамыклэгъошхо къыздихьыгъ. Мы къэралыгъом ипашэхэм зэрахьэрэ политикэм къыхэкълэу лажьы хьакъи зымылэу, рэхъатэу псэущтыгъэ цыфхэр хьызаб хэфагъэх, зэхэдз ямылэу ахэр ауклых.

Ясабийхэр къызэраухъумэщтхэм пае къагъэлашэу аугъоигъэр къызэранэкли, цыф къызэрыклэу тхъамыклэгъэм ашъхъэ къырахьыжъэжыгъ.

Зихэгъэгугъу егъэзыгъэклэ къзыбгынэгъэ цыфхэм Адыгеир лэпылэгъу афэхъугъ, гуфэбэныгъэ хэлъэу апэгъоклыгъ. Непэ республикэм икълэу ыкли ирайон зэфэхъафхэм ахэр ащэпсэх.

Хъатыгъужьыкье къоджэ псэуплэм мыщ фэдэ унагъо зэрэдэсыр, ахэм кыдэнэжынын

Краснодонскэ районым къыкыжыгъ. Зэшъхэгъусэхэм яклэлищрэ япхъорэльфитлурэ аклыгъухэу республикэм къэклогъыгъэх.

— Ыпэкълэ Адыгэ Республикэ щылэмэ сшагъэп, — ело Петр. — Заоу къежъагъэр зэпыужьыным тыщыгугъыгъ, мамырныгъэм бэрэ тыклэхъопсыгъ. Ау тызыщыпсэурэ къалэм, тиурамхэм танкхэр къарыклохэу зехъэхэм, тыкэщтагъ. Тисабыйхэр къызэрыхъухъэгъэ, апэрэ лъэбэкъур зыщадзыгъэ унэр

— Адыгеим тыкыизэсым, къызэрэтпэгъоклыгъэхэр дгъэшлэгъуагъэ, гуклэгъу зыхэлъ цыфхэр бэу зэрысхэр зэхэтшагъ, — ело Светлана. — Ханскэм дэт общежитием мэфещэ тыщыи, мы къуаджэм тыкэащэгъ. Тызыщыпсэущт унэри, тищыклэгъэ лэпылэгъури — зэкълэ тагъэгъотыгъ. Непэ кыинэу тызыхэтэр къызыгурылогъэ цыфхэм лъэшэу тафэраз, шъхъадж иамалклэ кыдделэ.

Адыгэхэм сыдыгъоклы хьаклэм лъытэныгъэ зэрэрахьэрэм тетэу, зиунэ егъэзыгъэклэ къзыбгынэгъэ унагъор къоджэдэхэм агъэлаплэ. Тхъамыклэгъоу къыхъулагъэр зэрадалэтыштым, агу къызэрэдащэщтым пылтых.

— Шэн-хэбзэ дахэхэр ахэлъ адыгэхэм, — кыпедзэ Петр. — Нахьыжъхэм лъытэныгъэ афашы, хьаклэхэр агъэлаплэх. Зыкыныгъэ, зэгурылогъыгъэ азыфагу илъэу зэдэлсэх. Тэ нэмыклэ лъэкъ тызэрэщыщым пае пыдыз ташыгъэп, таджыи кэрэклох, тэри тырагъэблагъэ. Апэрэ мафэхэм лъэшэу згъэлашэу щыгъэ гъунэгъухэм адэжэ сыхъагъэми, урамым сыблэкымы сэхэ нахьы бэкълэ нахьыжъхэр къызэрэфэтэджыхэрэр. Ар ауштэу зыкыныгъытым сызыхэкълэупчлэм, ар хабзэу адыгэхэм зэрахэлъыр кысалауагъ.

Адыгеим гупсэфыныгъэ, рэхъатныгъэ мы унагъом щигъотыгъ. Ау гуцылэгъу тызыфэхъугъэ зэшъхэгъусэхэм анэхэм гушлуагъо аклэлыгъэп. Ахэм ялахьылхэу, ягупсэхэу Украинэм кынагъэхэм агу афэхъузы. Непэ ахэм мыхъун горэ къыхулагъэми ашлэрэп.

— Илъэс 74-рэ зыныбжэ сянэу Луганскэ кыдэнэгъэм икъэбар шлэрэп, — нэхъхэу кытфелуатэ Светлана. — Гъогухэр зэрэфашыгъэм кыыхэкълэ сшыпхъу нахьыжъи ащ ыдэжэ клошурэп. Мэзэ пчъагъэ хъугъэ пенсие ащ кызырамытыгъэр. Аужырэу сызидэгъушлэм омакьэхэр къэлухэу ылогъагъ, ащ ыуж ымакьэ зэхэсхыгъэп, кыщышыгырэи шлэрэп. Электричество зэрамылэм кыыхэкълэу телефон-

хэм лэф ашлэрэп. Хъатыгъужьыкье къоджэ псэуплэм ипашэу Къэрэбэт Къэпллан телевизорэу кытфищагъэм ихъатырклэ непэ тикъэралыгъо къэбарэу илъыр тэлэгъу. Тилъэкъэгъухэм тыгу афэхъузы.

Светланэ непэ ыгу кыдэзыщаерэ исабийхэм мамырныгъэ зэрагъотыгъэр ары. Апэрэ классым члэхъэгъэ пхъорэльф цыклогъу еджэжъэу унэм исым нэлъасэ тыфишынэу тыклэрищагъ. Кълэ къопчлэ нэгъуф цыклогъу тыкелуалэм, тлэгъугъэр дгъэшлэгъуагъэ, ащ адыгэ тхыбзэ ылыгъэу тыритхыкыштыгъэ. Адыгабзэкли пычыгъо-пычыгъоу кытфеджагъ. Ионыгъом иапэрэ мафэ кышегъэжъагъэу апэрэ классым клорэ клэлэцыклогъу ныбджэгъухэр илэ хъугъэх.

— Азэматрэ Аслъанрэ си-ныбджэгъу дэдэх, — укытапэзэ кытелэ ащ. — Зыгорэ кызыгурымыло зыхъуклэ, ахэр лэпылэгъу кысфэхъух, еджаплэм тыкызыкыжыкыи тызэдэджэгъу.

Унагъом яклэлэ нахьыклэу Дмитрий ятфэнэрэ классым щеджэ. Светлана къызэрэтилуагъэмклэ, апэрэ мафэхэм ар мы къуаджэм дэт еджаплэм клонэу фэягъэп. Ежэ зэсэгъэ клэлэгъаджэхэм, ныбджэгъухэм афэхъэщыштыгъэ. Бэ темышлэу щылэныгъэм къыздыхыгъэ зэхъоклыныгъэхэм ар къясагъ, иеджэни нахь ригъэхъугъ. Непэ ар къуаджэм дэс клэлэцыклогъу хьакъемышлыкыинэу, агурылогъу ахэт. Тэ тызыклогъэ мафэм икласс ис шъэожьыехэр кылухъэхэи, зимэфэклэ мафэ хэзыгъэунэфыкырэ ныбджэгъум дэжэ зэрэгъэчэфхэзэ зэдэклугъэх.

Украинэр къэзыбгыни Адыгеим шыгупсэфыгъэ унагъор ыпэкълэ зэрэпсэущтым егупшысэ.

лэпылэгъум ежэхэу ахэр щымысхэу, лэфшлэнэу агъотырэр агъэцаклэ. Гъэмафэм нэшэ-хьырбыдз хатэ зышлэгъэ хьызмэтшлэлэхэм ащылэжъагъэх. Псэолъэшынимклэ лэлэасэхэр къоджэдэхсхэм шлэхэу зэлъашлагъ. Петр иклэлэхэу Артуррэ Янрэ игъусэхэу джыдэдэм гучл бгъагъэ унагъо горэм щашы. Непэ ахэр зыфэгъэзэгъэ лэфэу ахъщэ къызэралэжъырэр кымафэм къызтэууошт, агу агу агъэклодырэп, хэкълэплэ къагъотынэу мэргъэх.

Мы унагъор зыгорэм ыгъэгумэкы зыхъуклэ, апэрэу зэуалэрэр къоджэ псэуплэм ипашэу Къэрэбэт Къэпллан. Непэ ащ ыналэ лъэшэу атет. Амалэу илэмклэ ящыклагъэр арегъэгъо-

ты. Гъэстыныпхъэ шхуантлэм, электричеством, псым ауасэ администрацием афеты.

— Тэ тизакъоп, районми, къуаджэм дэс фермерхэм гуклэгъуныгъэ къахэфэ, чыплэ кыин ифэгъэ унагъохэм лэпылэгъу афэхъух, — ело Къэпллан. — Зэо жъалымым кыыхэкълэ цыфхэм сыдэуштэу угу амыгъуштэ? Ежъхэри цыф гупсэфых, зэхэшыклэ ял.

Зэшъхэгъусэхэу зихэгъэгугъу къэзыбгыни Адыгеим рэхъатныгъэ щызыгъотыгъэхэм сэдэгъушлэзэ, ошлэ-дэмышлэу сабий щхы макъэ кэлэгъу. Шагум тыкызеклым, гъунэгъу шъэожьыехэм илъэсиплэ зыныбжэ Ренат адэджэгъоу тлэгъугъэ. Гукъэбзэныгъэ, мамырныгъэ зыхэлъ чэф макъэу къэлугъэм ным игушлэ нэпсхэр кыгъэклугъэх. Джары ар зыфэбэнагъэр, зыклэхъопсыштыгъэр. Исабийхэм рэхъатныгъэ агъотыгъ, топ омакьэр лэгъо макъэклэ зблахъугъ.

Петренкэхэм яунагъо Адыгеим кыинэжынынэу, лъапсэ щидзынэу ало, ау, хэтэ зышлэрэр, заор аухэу, яхэгъэгугъу агъэзэжыгъэми, нэгъушлэу къапэгъоклыгъэ, ятхъамыклагъо адэзылэтыгъэ адыгэхэр ахэм зэращымыгъупшэщтхэр теубытагъэ хэлъэу кыталауагъ.

ПИАТЫКЪО Анет.

хэу зэрамурадыр зызэхэтэхым ядэжэ тыклуагъ. Непэ ящылэклэ-псэуклэ зыфэдэр, зыгъэгумэкыхэрэр зэдгъэлашэ.

Къатитлогъу зэтет унэм тызылохъэм, бэмышлэу къэклогъыгъэ унагъом хъэ ялэнэу тегупшысэгъахэп, къэлалчэр лутхи занклэу тыдэхъагъ, агу къогъум кыкыохъушъуытыгъэ хъэ фыжэ къолэн цыклогъу зытэлъэгъум, тымыгъэшлэгъон тлэкыгъэп. Ар къытпэгъушлуатэзэ къытэчъэлагъ. Сабый лъэрыкло цыклогъу джэгуныр зикласэм фэдэу кыддэпклэу ригъэжъагъ. Шагум макъэу кыщылухэрэр зэхэзыхыгъэ бысымгуащэр унэм кыкыгъ. Светлана егъашлэм тишлэрэм фэдэу нэгъушлэу къытпэгъоклыгъ. Ащ къызэрилуагъэмклэ, хъэри Украинэм кызыдыращыжыгъ. Яунагъо щыщ хъугъэ Эльзэ цыклогъу изакъоу къагъэнэшъугъэп.

Мэзищ хъугъэу Темзэкъохэм яунэ ис Петренкэхэм ябын-унэгъо лужъу Луганскэ хэкум ит

къэтыбгынэнэу тыфэягъэп. Ау кытклэхъухэрэ цыклогъу хэм тягупшысагъ. Топ омакьэ зызэхыхыклэ зыдэчъэщтхэр амышлэу, зэрэщынэхэрэр къахэщэу унэм кылтэдэжыштыгъэх. Ахэр зэрэгулэхэрэр пльэгъоу сыдэуштэу гупсэфэу ушысыштэ? Сиклэлэ гурытэу Ян тикъэралыгъо, тикъалэ къэзыухъумэхэрэм ахэхъагъэ, ерагъэу кытэдгъани, кыыздэтэжыгъыгъ. Непэ Украинэм кыхъухъэрэр ау сыдми кыэбгъэуцунэу щытэп. Тиныбджэгъоу тлэйтэщтыгъэхэри пыи кытфэхъугъэх, неущ кыуашлэщтыр къэпшлэнэу щытыгъэп.

Украинэм зышъхъэ кызыыхыжырэ унагъохэм ахэтхэу Петренкэхэр Донецкэ дэт лагерьым рацэллагъэх. Нэужым Адыгеим къащэрэ купым ахэр хэфагъэх. Зыдэклоштхэмклэ зэхэдз ялагъэп, зыклэхъопсыштыгъэхэр зы — щэ шъуй макъэмрэ танк мэхъаджэхэм ягъогъо макъэрэ зэхарэмыхыжыи ары.

Къызыхъугъэ мафэр тичыгу щыхигъэунэфыкыгъ

Украинэм зэо зэпыуцужьэу кытэджагъэм ыпкъ кыкыкыкы бэ цыфэу зышхъэ къезыхыжьэжыгъэр. Ахэр мамырныгъэ лыхъоу Урысыем ишъолъырхэм загъзагъ. Непэ зигугъу къэтшышт унагъор Украинэм кыкыкыкы Теуцожь районым ит къуаджэу Джэджэхаблэ къэкложыгъ, лъэпкъыбэмэ здыря-унэ Адыгеим рэхъатныгъэ щигъотыжыгъ.

Бжыхъэми умышлэнэу жыбгъэ чыиэр къилыгъ. Ащ макъэу кыпылукурэм шхъэр ыгъэуна-зэу ишыпкъэу мэхъуи. Тхъэпэ зырызэу чыгхэм къапынагъэхэр кыпеутых, ашхъамысэу зэрелъасэх. Къуаджэу Джэджэхаблэ унэ эклужь цыклоу дэтыр маклэп. Ахэм афэдэу зы шагу горэм жым кылыбэсыгъэхэу къурэхэр пчъэлум лулых. Къэлэпчъэ макъэу къэдгъэлугъэм кыгъэгулагъэхэу бзылфыгъэ хэклоагъэрэ тлэклу нахъ ныбжыкыкыкы унэм кыкыкыгъэх. Адыгэ унэгъо зэклужьэу шэнхэбзэхэр игъэклотыгъэу зышлэрэ хъаклэм зэрэпэгъокыштым фэдэу ахэр кытпэгушлотагъэх, унэм тырагъэблэгъагъ.

Сабый быныр зырыс унэгъо лужьум зэрехабзэу, тызэрхъэгъэ унэр бырсыр. Шхъадж ежъ лоф гъэнэфагъэ илэу зэблэкых, мэгъужагъох — яшъэжыгъэ цыклоу Никитэ къызыхъугъэ мафэр хегъэунэфыкы. Ащ ыныбж илъэсх хугъэ. Пкыкыкыкы лае горэм хэтыгъэхэу, джы къэу-щыжыкы, зыкыашлэжыгъэм фэдэу бзылфыгъэу унагъом исхэм мэфэклым зыфагъэхъазыры. Рэхъатныгъэ яунэ илъэу мы мафэхэм мэлсэуэхэми, къызыхъыжыгъэхэ гумэкыгъор ащыгъушагъэп, мэлсэ цыкыр пкышъолым къызнэскыкы цыфыр къызэригъэхъорэм фэдэу, гукъэкыжыгъэр къызашхъарыохэкыкы унагъор икларыкыкы кыкыкыкы. Украинэм кыхъухъэрэ жъалымыгъэр афэмыщэчыжъэу Симоновхэм яунагъо ашхъэ кыражыжьэжыгъ.

— Уыгъашлэм уугъоигъэ мылкур нэгъэуплэлэгъукыкы кычылэп-тэкъуни, уихэку гупсэ къэббгынэни нэмыкы къралыгъо рэхъатныгъэ улъыхъоу уклоныр псын-

клэп. Ар щэчыгъуае, — кълэуатэ Елена Симоновам. — Зэгуры-лоныгъэ зыдэбгъотыгъэ гъунэгъухэр, лофшлэлэу илъэс пчъагъэрэ узлутыгъэр — зэкыкы уакыб хъунышъ, щылэныгъэр икларыкыкы ебгъэжыжьын фаеу мэхъу. Илъэс пчъагъэрэ Украинэм тызэрэщыпсэугъэр тхъэпэ тхыгъахэм фэдэу къызэпырыдгъэзагъ. Джы сатырыкыкыкы къедгъэжыагъэу гъэшлэ гъогур къэткыным икларыкыкыу зыфэтэгъэсэжы.

Андрейрэ Еленэрэ Харьков хэкум ит къалэу Балаклея щыпсэуштыгъэх. Унэгъо зэгурыло-жым пшъэшылтлэрэ шъэуитлэрэ зэдиштыгъэх. Ясабыхъэр зымыщымыкыкы кълэтынхэм пае лажъэщтыгъэх, къохэр, чэм-чэтхэр алыгъыгъэх. Кълалэм шашлыр бэдзэр цыкылум ахэр шацэ-щтыгъэх.

— Тирэхъатныгъэ псынклэу аукъуагъ, — игукъэкыжыгъэр кышыуагъэхэу къэбарыр лъэгъэкыкыкы Елена. — Урысхэм бгъунджэу къафыреплэкыкыкы кызырагъэжыагъэр бэшлагъэ, ау мыщ фэдизэу куоу хэхъанхэу тегупшысагъэп. Тэ тыурыс ыкыкы тиныдэльфыбзэкыкы тыгу-щылэщтыгъ. Ар зыгу римыхъэу кыкыкыкыгъэр маклэп.

Симоновхэм япшъашъэ Харьков дэт медицинэ колледжым щеджэщтыгъэ. Ар зэрэурысым кыкыкыкыкы чыплэ кыинэу зэрыуцощтыгъэр маклэп. Нэпсыр ынэмэ аклизэу унэм къэкложьэу бэрэ къызэрэхэкыштыгъэр ным ыушъэфыгъэп. Къехъулагъэр кырыгъэлэуатэ шлоигъоу ипшъашъэ кларытисхъэщтыгъ. Исабий иныдэльфыбзэкыкы зэрэгущылэрэм кыкыкыкыу чыплэ кыин зэрифэрэр ащ ыгъэшлагъощтыгъ. Ащ фэдэу урысхэм гу чыылэ

зыклафашыгъэр пшъашъэми ным кыагурылон алъэкыштыгъэп.

Уахътэр лъыкыуатэ къэс щылаклэу Украинэм илърэ нахъ кыины хъуштыгъэ. Бзэджащлэхэм цыфхэр шъомплэжъ цыклоуи къащымыхъоу арыджэгущтыгъэх. Мафэ къэс автобусищым хъу-лфыгъэхэр арызэу кълалэм да-щыштыгъэх. Ахэм нэужым кыа-рыкыштыр зымышлэрэ лахыылхэм кынышхо алъэгущтыгъэ.

— Сипшъэшъэгъу икылаэ Харьков дэт дзэ колледжым щеджэщтыгъ. Ащ къызэрило-гъэмкыкы, илэгъухэр игъусэу зы-щызэохэрэ чыплэлэхэм ащ-гъэх. Кылэ ныбжыкыкы цыкыкыкыкы лаши, къэрэ пкыкыкыу алыгъы-гъэп. Щылэныгъэр езгъэжыгъэ къодыеу, хъурэр икыу фэдизэу кызыгурымылорэ студентхэр апашхъэ кышыорэ тоным кы-зэхигъафэщтыгъэх. Дунаим идэ-хагъэ зымылэгъужыштыр кылэ ныбжыкыкыкы кызытырамыкы-жыштыр наплэхэр зэтыралхъэ-щтыгъ, — ыгу кыкыкыкы зы-нэпсхэр къэтэкъохырэ бзылф-ыгъэм.

Урысыбзэкыкы гушылэрэ цыфхэм Украинэм щыпсэунхэм ифитыныгъэ зэраухыгъэр мы уна-гъом дэгъоу зэхылашъ. Мы кы-ралыгъом щыц цыфхэм, урыс-хэм, агухэр къафэуцыхылыгъэх. Гушылэгъу къафэуцунхэу фэ-гъэхэп, урысхэр урамым кы-рыкыкыкыу зальэгъукыкы, ежъхэм ашхъэ шагъэзыештыгъ.

— Тыгъуасэ гушлогъо уахътэ-ри гухэкыкыри зыдэдгъоштыгъэ гъунэгъухэм гу чыылэ кызырэт-фашыгъэр лъэшэу тыгу кыео-щтыгъэ, — кълэуатэ Елена. — «Псы чыылэм ычылэгъэ псы фабэ кыкыкыкыкыкыкыкы» зэралоу, ащ фэдэу ташымыщэу зылытэрэ цыфхэм гуфэбэныгъэ кытфы-рялэжыным тыщыгъыжыгъэп. Кыныгъэ нахъ мышлэми, тиуна-гъокыкы теубытэгъэ пытэ тэ-шы — тиунэ къэдбгынэни Уры-сыем къэдгъэзэжыныу.

Симоновхэм яунагъо бэ ыщэ-чыгъэр. Сабый цыкыкыу лажъэ зымылэхэм автомобилкыкыкы зэра-

техъэщтыгъэхэр, пкымамэхэзэ дунаир ахэм зэрахъожышты-гъэр, ялахыл цыфхэр сыхъат-ныкыкыкыкы зэрэдащыштыгъэхэр, зэо зэпэгъужыгъэм зэрэхэкы-дагъэхэр — ахэр зэкыкы аныткыкы алъэгъугъ. Кызыхъыкыгъэр тэ-рээу кыагурымылоу, зэо жъа-лымэу Украинэм кытэджагъэм лажъэ зымылэ цыфэу бэ зыди-хыгъэр. Ны пчъагъэхэм яса-быеу хэклоагъэхэр ащымыгъу-пшэн тыркыу ягъашлэ кыкы-нэшт.

Зыщыпсэуштыгъэхэ хэкур егъэзыгъэкыкы кызыбгынэгъэ уна-гъор рэхъатныгъэрэ мамырны-гъэрэ лыхъуэ Адыгеим къэ-сыгъ. Адыгэхэм хъакыкы зэра-гъэлаплэрэм кыкыкыкыу, къоджэ-дэхэр Симоновхэм гуфэбэны-гъэ афырлэу кыапэгъокыкыгъэх.

«Мэфыщырэ уиунэ исыгъэр пшыщы мэхъу» зэралоу, Украинэм кыкыкыкыгъэ унагъоу Джэ-джэхаблэ кыдэтлэсхъажыгъэр къоджэдэхсхэм ащыц хъугъэ. Апэрэ мафэм щегъэжыагъэу гъу-нэгъухэр кыалэплэжъ, ящыкы-гъэр арагъэгъоты.

— Мыщ фэдэу дэгъоу кы-зэрэтпэгъокыкыгъэхэр дгъэшлэ-гъуагъэ ыкыкы тигуапэ хъугъэ, — ело Елена. — Унэмкыкы ти-щыкыкыгъэшт лэмэ-псыми, гъомы-лапхы ташагъэкылагъэп. Зэкыкы-кыкы лэпылэгъу кытфэхъугъэх. Анахъэу кыахэзгъэщы сшло-игъор Джэджэхаблэ къоджэ псэуплэм ипашэу Хъашхъуанэ-кы Мыхъамэт, сигъунэгъу лъа-плэхэу Джарымэкыкы Юныс, Джа-рымэкыкы Муслымэт.

Унагъом япшъашъэ Красно-дар дэт медицинэ колледжым иеджэн щыпидзэжыныу фэагъ, ау ежъ фэдэу егъэзыгъэкыкы зы-хэку кызыбгынагъэу тишъолъыр къэкложыгъэхэр бэу зэрашта-гъэр, фэгъэклотэн шыкыкыкы тетэу бюджет чыплэу ялэр зэра-ухыгъэр джэуапэу кыараложыгъ. Я 11-рэ классыр кызынухыкыкы аштэнэу агъэгъуагъэти, непэ зыщыпсэурэ къуаджэм дэт еджаплэм члэхъажыгъ. Ащкыкы лэпылэгъу кыфэхъугъ Джэ-джэхаблэ гурыт еджаплэм ипа-щэу Кыкы Юсыф.

— Еджаплэм апэрэ лъэбэкыр зычлэсыдзагъэм щегъэжыагъэу

ащыщы сыхъугъ. Ащкыкы лъэ-шэу сафэраз кылэгъаджэхэ-ми, кызыдэджэрэ кылэгъаджэ-хэми, — кълэуатэ Полинэ. — Зэкыкы сыкырашэкыкыкы сагъэ-лъэгъугъ, кысфалотагъ. Кызы-гурымылорэ кызыхъыкыкы, лэпы-лэгъу кысфэхъух, кысфэхэф зэпытых. Анахъэу кыахэзгъэщы сшлоигъор кылэгъаджэу Бэр-эджэ Хъазрэт ары. Ащ иурок-хэр гъэшлэгъон дэдэу зэхэщэ. Тарыхымырэ обществознанимэрэ ыпкыкы сыгу римыхыштыгъэ-хэми, мы кылэгъаджэм нэмыкы лъэныкыкыкы кысыгъэлъэгъугъэх. Джы ахэр нахъ зэрэзэзгъэ-шлэштхэм сыпыл.

Ныбжыкыкы нахъ мышлэми, щылэныгъэм чыплэ кыинэу зэ-ригъэуцагъэм ыпкъ кыкыкы Полинэ ыльэгъугъэр маклэп. Улэгъэ хылыгъэ зытелъ цыфхэм лэпылэгъу зэрамыгъотыгъэм кы-хэкыкы, гулэхэу бэ ащ ыпэ кы-фагъэр. Пшъэшъэ ныбжыкыкы ыльэгъугъэм бэмэ аригъэгъу-пшысагъ, университетым члэ-хъан, врач лэпэлэсэ хъун му-радхэр зыфигъэуцужыгъэх.

Украинэм егъэзыгъэкыкы зы-шхъэ кызыхыжыгъэ унагъор непэ зы чыплэ исэп. Ахэр лофшлэлэ гъэнэфагъэ лумытых нахъ мышлэми, ахъщэ кызы-щагъэхъэшт чыплэлэхэм маклох, мэлэжыкы. Андрей псэолэшы-ным фэхъуалэ, ащ епхыгъэ лофшлэлэ псынклэу кыгъотых. Елена гъэмафэм цумпэ ыгугои-нэу кыштыгъэ, гъунэгъу къуа-джэми тучантесэу лоф щылэ-щтыгъ.

Уахътэр зэрэкылагъэр кызы-мышлэу пчыкыаплэр къэсыгъ. Кызыхъугъэ мафэр хэзгъэ-унэфыкыштыр Никитэ дэжэ иныб-джэгъухэр кызырэтэкыуагъэх. Адыгеим апэрэ мэфэкыкыу щы-хагъэунэфыкыкы унагъор кыгъэбырсырыгъ. Чэф макъэу ахэм кыахэлукыкыкы Елена ма-кыкы луйгъэгъушлыкыгъ. Исабий-хэр мамырныгъэ щылаклэм кы-зэрэщытэджыштыгъ ар егупшы-сагъ. Нымкыкы арба насыпы-гъэр?!

ГЪОНЭЖЫКЫО
Сэтэнай.

ЗИГЪО ЮФЫГЪУ

Щэн ыкыкы щэфэн шапхъэхэр пшлэхэмэ

Непэ цыфым кымыщэфырэ нахъыбэрэмкыкы ышхы-рэл, кымыщэфырэ щыгъэп. Тапэкыкы хэти ежъ ылэкыкы зыфилэжыкыкы нахъ зэрэбагъэм джырэ уахътэр фэдэжып. Аужыпкъэм, нахъыбэм яджэнэ чылуи радэжыныр зэрэпэсырэл, фэлэ-фэшлэ гъэцэкыкыкыкы зыфагъазэ.

А пстэумэ ялытыгъэу, бэ-дээр щэфэн шапхъэхэр ыкыкы ахэм апыл унашъохэр нэб-гырэ пэлчэ зэхэугуфыкыкыгъэу

ышлэнхэм мэхъанэ зэрилэм щэч хэлъэп.

АР-м и Лъэпкъ тхылъеджаплэ зичэзыу лофтхабзэу «Качест-

во и безопасность потребителя» зыфилоу щы-кылагъэр мы лофыгъом тегъэ-псыхъагъ. Щэфаклохэм яфи-тыныгъэхэр кызухъумэгъэнхэр ыкыкы къащэфырэ шхыныгъохэмрэ нэмыкы пкыкыгъохэмрэ ядэгъугъэ зынэсырэр зэгъэшлэгъэныр ащ кыдылтытэщтыгъ.

Зэлукыкыгъум кырагъэблэгъа-гъэх ыкыкы хэлэжыагъэх Роспо-требнадзорым Адыгэ Респуб-ликэмкыкы и Гъэлорышлэлэ ис-пещалистхэр, Мыекыопэ кы-ралыгъо технологическэ уни-верситетым ыкыкы Адыгэ кы-ралыгъо университетым икол-ледж ястудентхэр, тхылъеджа-плэм илофышлэхэр, журналист-хэр.

лофтхъабзэр кызылэуихыгъ тхылъеджаплэм техническэ ыкыкы экономическэ отделымкыкы иби-блиограф шхъалэу **Аулъэ Беллэ**. Мыщ фэдэ зэлукыкыгъухэр хабзэ хъугъэу зэрэзэхэщэхэрэр, ахэм

сыдигъуи шлэныгъы, шыкыкы ахэ-пхэу, щылэкыкыкыкыкы узэрэхэщэ-рэр кылыагъ. Непэ щаклохэмрэ щэфаклохэмрэ зэгурылоныгъэ азыфагу илыным, товархэм ядэгъугъэ шапхъэхэм адиштэ-ным, щаклохэр хъупхъэу, нэгъу-шлоу щытынхэм, щэфаклохэм дысэу апэмыгъокыкыкы ыкыкы ежъ щэфаклохэри нахъ акыыл хэлъэу, ащэфырэ гъуфаллэу еплынхэм, яфитыныгъэхэр бгъуи-тлукыкы тэрээу зэрагъэшлэным имэхъанэ зэрэиныр кылыагъ.

Зигъо лофыгъомкыкы отделым кышыагъэхъазырыгъэ тхылъ кыгъэлъэгъонэу «Как рекла-ма влияет на психологию» зы-филорэм аналэ тыраригъэдзагъ.

Отделым ипашэу **Нина Плот-нерчук** цыфхэм апашхъэу кытэджэрэ упчлабэр кызыда-дзэрэ почтэ ящик зэралэр кы-луагъ, зэлукыкыгъуи шуагъэ хэ-лэу кыонэу къафэлэлуагъ. Ащ ыужым Роспотребнадзорым Адыгэ Республикэмкыкы и Гъэ-лорышлэлэ иотдел ипашэу **Къэр-дэн Рэщидэ**, цыфхэр зэолэгъэ хъугъэ-шлагъэхэмкыкы кызуцугъэ упчлэхэм джэуап зэхэугуфы-кыкыгъэхэр кыаритыжыгъэх.

Ныбжыкыкыкы сатылуи сэ-нэхъатыр зылэ кыизгъахъэхэу мыщ хэлэжыагъэхэм шлэны-гъэхэр, амал зэфэшхъафхэр щэн-щэфэн лофымкыкы нахъ зэ-рашлагъэхэр, зэхыхыгъэр десэ зэрафэхъуштым щэч хэлъэп.

ДЗЭУКЫОЖ
Нуриет.

Сурэтхэр лэшыны Аслъан тырихыгъэх.

ФЭЮ-ФАШЭХЭР

Троллейбусхэр тыдэ хьугъэхэ?

Общественнэ транспортыр кьалэм кызышыуцурэ чыплэхэм ащыц, Шэуджэн кьэлэ цыклым тыщы. Цыфыр бэ. Троллейбусхэри маршруткэхэри ма-клэу кьэкдох.

Юфшлэныр сыхьатыр 8-м езыгъажьэхэрэр нахь мэгузэ-жьох, гүлэхээс маршруткэхэм апэгьоклых, ау нахьыбэр кьэ-мыуцухэу, цыфхэр арызэу, блэкых. Бзыльфыгъэхэр мэ-цлэцлэх. «Джыри зэ сызыгу-жьоклэ, юфшлэплэм сыкылуа-гьэклэнуу кысалуагъ. Пчэдыжь кьэс мыщ сытемыкышьюу бэр-рэ сытет», — ахэм ащыц кьэ-луатэ.

«Троллейбусхэм тарызеклон тлэкыжьэрэп, ахэр кызыщы-клоштхэр хэти ышлэрэп. Арышъ, тызэрэветераным пач нахь пьутэу кытащэрэ билетхэри дгъэфедэжьынхэу хьурэп», — ело ащ кьыкларьтми.

Сыхьатыр 8-м зыблэкыклэ маршруткэхэр нахь кьэуцухэу рагъажьэ. Псэуплэхэу Михай-ловымрэ Восходымрэ кьада-щырэ цыфхэр кьаухы. Етлани сыхьатыр 9-м еблагъэ зэрэхьоу, цыфхэр кьызэлөклэ-жыхы.

Ахэм тхьаусыхэныр эпагъэ-урэп, общественнэ транспортуу кьалэм щызекедохэрэм ялофшлэ-клэ зэримыгъэразэхэрэр кьало.

Кондукторхэр джы контролерых

Кьэлэ гупчэм такыкыи 10-клэ троллейбусым унегъэсы, ау билет кьэпщэфынышъ, кьы-хьэбгъэутижьынэу игъо уимы-фэу мэхьу. Троллейбусым кьы-тысхьэхэрэр зэклэ мээекдох,

зэутэкых, зэблэкышьюхэрэп. Ахэр апэ шоферым икабинэ нэс клонхэшъ, билет кьыща-щэфын фае, кьызагъээзжьоклэ, компостерхэм кьахарагъэути-жьынхэу щыт.

Мэзитлум ехьугъ троллей-бусхэм арысыгъэ кондукторхэр зырагъэкыжьыгъэхэр. Ахэм кьакухьээс билетыр кьыуащэ-ти, кьызэлэтыжьышътыгъ. Цыф-хэр щысыгъэх е зы чыплэ иты-гъэх, зэклэми аклэрыхьанхэ альэкышътыгъ.

Джы плэагъурэр нэмыкы шьыпкь. Билет кьэзыщэфы-гъахэр кьызэлэкложьынхэшъ, компостерхэу тлысыплэхэм ашъхьагъэхэмкь атырагъэпы-тыхьагъэхэм яклоплэхэ фае. Дэкыплэр зэжьушъ, цыфхэр гумэкыгыто хэтых. Ащ кьыхьэ-клэу троллейбусхэм бэрэ узэ-ряжэрэм имызажьюу, уарытыс-хьэгахэми, билетыр кьызэ-рэзылэклэбгъэхьащтми, зэрэхэб-гъэутижьтми кьыныгъохэр апылэ. Анахьэу мыгупсэфыхэрэр нэжь-лужьхэр ары. Зы кьэуцугъом кьышитысхьэгъэ цыфхэр зэ-блэмыкышьюхэзэ, троллейбу-сыр ятлонэрэу кьэуцухъ, икы-жыгъэхэм анахь нахьыбэу цыфхэр кьетлысхэх. Клэклэу кьэпщотмэ, «шъозехьэ» зы-хэтхэр.

Загорэ анагуклэ уинэлосэ бзыльфыгъэхэр уапэ кьэфэх, ахэр тапэклэ билетхэр цыфхэм языщэфыгъэхэр ары. Ахэм ащыщхэр джы контролер хьу-гъэх, ауплэкьурэри зэрауплэ-кьурэри кьэшлэгъуае. Зы кьэу-

цуплэ е тлу аклушъ, троллейбу-сым екыжьых. Кьызымыхьа-хэхэрэри, цыфхэм билет алыгъ-мэ зышамыуплэкьухэрэри на-хьыб. Цыфхэри, троллейбус паркым илофшлэхэри юф хэ-дзагъэх.

Рулым клэрысыр адэ?

Троллейбусым кьытысхьы икыжьи ежъ ашъхэ закъу зы-пылхьы. Шоферыр кьытысхьэ-рэ пстэуми афэсакынуу щыт. Сыдэушътэу ыгъэцэклэшта ащ ипшъэрыл? Цыфхэр кьызе-ритысхьэхэу троллейбусыр ежъэжьи. Кондукторхэр ара-щыжыгъэхэшъ, билетхэр цыф-хэм языщэнэу кьагъотыгъэр ыкли зыпшъэ ралъхьагъэр во-дителир ары.

Нэбгырэ пэпчэ епщэшт би-летыр лентэм кьыпыпчын фае, ары шъхьае, рулыр итлуклэ ылыгъ. Ахьшэу кьыратырэр ылыгытээс, кьелырэр зы лэмклэ арытыжьи. Ежъыр гьогум тэ-рэзэу лыпллэнэу хьурэп. Зы нэмклэ гьогум еплъы, адрэмклэ билетхэр афыпечы.

Цыфхэм афэсакынуу шо-ферым уахътэ илэп. Сыда джы ар зэрэбгъэмысэщтыр?

Гьогухэм арычъэрэ машинэ-хэри нахьыбэ мэхъу зэпытых. Ахэм автобусхэри, маршруткэ-хэри, троллейбусхэри ахэтых. Гьогу кьэгъээзгъухэр щынагъох, блэгъащэу зэклэрэлъадэх, цы-фэу арысхэри фыкьонхэ альэ-кышът.

Етлани зы упчлэ кьэуцу. Во-дителим транспортыр зэри-фэни, билетхэр ышъэни, ахьшэ кьалихыни фита? Ащ паче илэ-

жьапклэ кьыфыхагъахьуа? Кьы-фыхагъэхьагъэми, цыфхэр гу-псэфэу зэрищэнхэр, ахэм кьа-кьухьэу салоным имытынхэр арыба ащ ыналэ зытетын фаер?

Пачэр юфым зэрэхаплъэрэр

Мафэ кьэс троллейбусклэ зе-клорэ цыфхэм альэгъурэ зе-кьоклэ-шыклэхэр ары зигугъу кьэтшыгъэр. Троллейбусхэр ма-клэ зыклэхьугъэхэм, кондуктор-хэр ахэм зыкларашьыжыгъэ-хэм, шоферхэм ялоф шъхьалэ гупсэфэу зыкларыгъэцаклэрэм ыкли цыфэу зэрэащэхэрэм япса-уныгъэ аналэ зыкларытемытым таклэупчлэнэу кьалэу Мыекьуа-пэ итроллейбус Гьэлорышлэплэ ипачэу Хьао Анзор зыфэдгъэ-загъ. Ащ кьызэрэтилуагъэм-клэ, троллейбусэу юф зышлэ-хэрэр нахь маклэ зыклэхьу-гъэхэр ахэм арагъэтысхьан во-дителихэр зэрамылэхэм пай. Бэмышлэу кьэлэ администра-цием ипачэу А. Наролиным цыфхэм зэлуклэгоу адырила-гъэхэм кьызэрэащилогъагъэр жьы зэрэхьугъэхэм ыкли бгъэфэ-дэжьианэу зэрэщымытыжъхэм афэшл троллейбусхэр тыращы-жыгъэхэу ары.

Гьэлорышлэплэм юф щызы-шлэрэ клалэхэр локыжъхэу, на-хьыбэ кьызшахьышт кьалэхэм маклохэу А. Хьаом кьытилуагъ. Ащ лыпытэу, шъэф горэ кьы-

лорэм фэдэу, водителихэм сомэ мин 30-м нэсэу кьалэжъауи кьэбар тигъэшлагъэ. Зэтефэ-хэрэп джэуапхэр. Мазэ кьэс сомэ мин 30 иунагъо изыхьэ-рэ хьулъфыгъэр юфшлэплэм кьылукужышътэп.

Шоферхэр зыщырагъэджэрэ курсхэри паркым илэх, ау мэ-зихэу ахэр зэрэджэщтхэм те-фэрэ ахьшэр ашлуаб. Уицаци мылыцлэу, ули мылыкьоу уз-щыпсэун дунаеп тызытетыр.

Троллейбусхэм арыс клалэ-хэу тызэупчлыгъэхэм кьалорэр нэмыкы шьыпкь — ялэжъап-клэ фэгъэхьыгъэу пачэхэм зы-зафагъазэклэ кьалорэр зы — «шъугу римыхьымэ, шъулукы-жын шъуфит».

Тэ тикьалэ цыкылу нылэп. Ащ дэххэм азыныкыо машинэ унае-хэмклэ мээекдох. Пенсием нэ-сыгъэри бэ, ахэр яунэхэм ары-тысхьажьыгъэх. Кьэнэжъырэр юф зышлэхэрэмрэ сабыеу еджа-кьо кьохэрэмрэ. Ахэр игъом зетымыщэшъунхэм тынэсыгъэ-мэ, типшъэрылхэр тфэгъэцаклэ-хэрэп.

Гьэлорышлэплэхэри, кьулыкьу зэфэшъафхэри, администра-циехэри зыфышылэхэр цыф-хэм яфэлэ-фашлэхэр агъэцэклэн-хэр арышъ, общественнэ тран-спортым кьалэм юф зэрэщи-шлэрэ шыклэм, ипшъэрылхэр икьоу зэримыгъэцаклэхэрэм ана-лэ тырадзэнэу тэгугъэ.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

Нэтыхьуаеахэм ащыгъупшэрэп

Нэтыхьуае кьоджэ цыкьлоу зэрэщытым емылъты-гъэу гъэсэгъаби, лэнэтлэ инхэр зезыхьэхэрэри кьыдэкыгъэх. Кьуаджэм апэрэ врачэу илагъэмэ ащыц Цушъхьэ Хьарыет. Врач сэнэхьатыр ицыкьлэ-гъом кьыщегъэжъагъэу ыгуклэ кьыхихыгъагъ, ар ылэ кьыригъэхьаным паче Хьарыет кьин бэклае пэ-клэкыгъ.

— Ярэби, цыф цыкьлур сы-дэу пыта, лъэша ыкли бэщэча, сыдэу юфыбэ ащ фызэшлөкы-ра! — ежъ-ежъырэу зыфило-жъэуи кьыхэкыгъ. Анахь ыгу кьэкыжьишътыгъэр 1946-рэ илээс чыжъэр ары. Заор за-ухыгъэм зы илээс нылэп те-шлагъэр, фашист техаклохэм утын лые хэгъэгум кьырахыгъ: заводхэр, фабрикэхэр зэхэкьу-тагъэх, мэкъумэщ хьызмэтыр зэхэгъэтэкьуагъ — тыдэкли гу-кьодыгъу, тхьамыклагъу. Хэгъэ-гушхом иулагъэхэр ыгъэкыжъ-хэу ыублагъ.

Мыекьуапэ дэт медицинэ училищыр а илээсыр, 1946-р, ары Хьарыет кьызиухыгъэр. Икьоджэ цыкьлэ кьэкьожьы шлои-гъуагъ, ау хьугъэп, хэку лэза-плэм юфшлэныр щеублэ. Зы-заулэ тешлагъэу Тэхьутэмы-кьое районым пшъашъэр кьа-

гъэкьожьы, хэкуми, районхэми медицинэм илофшлэхэр афи-кьушътыгъэхэп. Хьарыет пшъэ-шъэ лъэлэ-лъягъэ, пкыи ишы-гъэр лантлэм фэдэу уфэупцлэу, шъхьац шлуцлэ лужьур пллэ-лум щыуалъэу, джэнэ кьыхьэр пкьым кьэкьоу щыгъэу — адыгэ пшъэшъэ шьыпкьагъ. Укытэр кьытекьлоу, маклэу, шъабэу те-уцозэ зеклоштыгъ, ыналэ лъэшэу зытетыжыгъ. Шэн шлагъохэр хэлъыгъ врач бзыльфыгъэм, ахэм ащыщыгъ сыдигьокли рэ-хьатэу зэрэщытыгъэр. Тхьэм кьынэужым сымаджэр зыщыгу-гъырэр врачыр ары. Арышъ, сымаджэмклэ врачым изекло-клэ-шыклэхэм мэхьанэшхо ял. Илээс заулэрэ Тэхьутэмы-кьуае юф шишлагъэу Нэтыхьуае кьагъэкьожьы, Хьарыет мамыку-фельдшер лэзаплэм лэшъхэтет фашыгъ. Ежъ нэмыкы кьуа-

джэм врач дэсыгъэп, ащ кьы-хэкьлэу медицинэ юфэу дэлъыр зэклэ ыгъэцаклэштыгъ.

Лъэхьанэу сыкьызытегушъы-лэрэм Тэхьутэмыкьуаерэ Нэты-хьуаерэ зэрипыхэу етлэ гьогу занклэ илагъ. Ощх ужжэм, кьы-мэфэ лъэхьаным ар лъэшэу кьызылэхьэщтыгъ. Ащ фэдэ хьу-мэ, зэрэзеклоштыгъэхэр ку. Кьоджэ пстэуми ялофхэр джащ фэдагъэх, кьуаджэхэм ащылэ-жъэрэ врачхэм ялофхэр кьы-ныгъ. Етлани лэзаплэм тегъэпсы-хьэгъэ унэ кьуаджэм дэтыгъэп, фэтэр агъэфедэщтыгъэр. Хьа-кухэр пхьэклэ агъэплъышътыгъэх, электричествэ щылагъэп, сы-маджэхэр зэрэзепцэнхэ тран-спорт гъэнэфагъи кьаратышъты-гъэп.

Ащ тетэу юфхэр зэхэщэгъа-гъэхэми, Хьарыет тхьаусыхэу зыгорэми зэхыригъэхьыгъэп, ыгуи ыгъэкьодыгъэп. Унэу кьыраты-гъэр гъэцэклэжыгъэн фэагъэ, ау лэпылэгъу щылагъэп, губгъо юфшлэнхэм яжьотылапгъ. Пхьэн-клэко бзыльфыгъэмрэ ежъыррэ зы тхьамафэклэ унэр агъэклэ-жыгъагъ. Узым ригъэзыгъэхэр чэц хэклоагъэм пчъагъэрэ иунэ

кьыфащэхэу кьыхэкыгъ. Сыд фэдизэу улэуэгъэми, кьызыхи-мыгъэщэу, кьыхьэ-лхьхэ зыри-мыгъэшлэу апэрэ лэпылэгъоу сы-маджэм ищыклагъэр ригъэгъо-тышътыгъ. ладжыри чэщэу, иза-кьоу гьогу кьытенэу хьугъэ. Мыекьуапэ зэлуклэу шылэхэрэм пчъагъэрэ ахэлажъэу кьыхэ-кыгъ. Ащ фэдэу зэгорэм пчы-хьэ класэ хьугъэу ядэжъ кьэ-жъэжыгъэу ошчышхом хиубы-тагъ. Тэхьутэмыкьуае дэкли Нэ-тыхьое гьогум техьагъ. Тыдэ-кли шлунклэ, нэм кьыклэабэрэр плэагъурэп, цлэнлэагъо, дунаим цыф темытым фэд, зыми лүклэрэп. Сыгу-сыбгъэ ылозэ ерагъэу кьэсыжьи, псынклэу иплэ екьужыгъ. Чьыем хэпэза-гъэу пчъэм кьытеуагъэх. Гүлэрэ цыф кьызэрэлухьагъэр Хьа-рыет кьыгурылуагъ. Шъэожьые цыкьлоу плыыр-стырым хэтыр унэм кьырашагъ, псынклэу ащ уцыр хильхыи, узыр ыгъэлэсагъ. Клэлэцыкьлоу зыпкь машлом ыстырэм фэдэу пклэнтлэпсыр кьызэчъэхьышътыгъэр нахьышлуло хьугъэ. Тэхьутэмыкьое сымэ-джэщым нигъэсыгъ сабыир, ежъыри чэщым ащ кьэтыгъ,

пчэдыжьым ядэжъ кьэкьожьыгъ, илофшлэн ригъэжъэжыгъ.

Амал горэ илэу сымаджэхэр район сымэджэщым аригъащэ-щтыгъэхэп, ежъ-ежъырэу ялазэ-щтыгъ. Сабыл пчъагъэ Хьарыет ылэгу кьыхьухьагъ, цлэ зыфи-усыгъэхэри ахэт. Сабыи 156-рэ ылэгу кьыхьухьагъ, са-быи 6 гьогум кьытехьухьагъ.

Шлушлагъэр клодырэп алуагъ. Ар шьыпкьэ. Хьарыет цыфхэм шлоу кьыфащлагъэр щыгъупшэу уахътэ кьэкьлугъэп дунаим те-тыфэ. Ежъым афишлэжышъу-рэр сыдигъуи шломэклагъ. Зео илээс кьинхэм яни, яти имы-лэжъхэу кьызэнэм, ар кьоджэ-дэххэм гум ранагъэп. лэпылэ-гъу кьыфэхьугъэх, агъэгъушъагъ, агъэдэхагъ. Ахэр бзыльфы-гъэм щыгъупшагъэхэп. Дахэу кьыралуагъэр апигъохьыным пай врач сэнэхьатыр кьызы-кьыхихыгъагъэри.

Ыныбжъ илээс 80 зэхьум, кьоджэдэхэр фэгъушлогъагъэх, шлухьафтынхэр ратыгъагъэх. Дунаим зехыжыгъэм тлэку тешлагъэми, Хьарыет нэты-хьуаеахэм ащыгъупшэрэп, шлуклэ, дахэклэ ыцлэ кьырало. Нэты-хьуае дашлэхьэгъэ фельдшер-мамыку лэзаплэм Цушъхьэ Хьа-рыет ыцлэ ехыи.

ХЬУШТ Цэбан.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ иунашъу

Юфтхъабзэхэм я Планэу «Адыгэ Республикэм щыпсэхэрэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэм ягъэцэклэн шыагъэу кытырэм зыкыгъэлэтыгъэныр» зыфилоу 2013 — 2018-рэ илъэсхэм ателытагъэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Юфтхъабзэхэм я Планэу «Адыгэ Республикэм щыпсэхэрэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэм ягъэцэклэн шыагъэу кытырэм зыкыгъэлэтыгъэныр» зыфилоу N 28-р зытетэу 2013-рэ илъэсым мэзаем и 28-м Адыгэ Республикэм и Лышхъэ иунашъоклэ аухэ-сыгъэм мы кыкылэтыкхэр зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) Планым иа 1-рэ раздел иа 1-рэ пункт мыщ фэдэ къэуаклэ зилэ абзацыклэ хэгъэхьогъэнэу:

«Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ кыфэлорышлэрэ организациехэм цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэр зэшлэхэр. А организациехэм мы кыкылэтыкхэр ахэхьх:

1) фэло-фашлэхэм ягъэцэклэн чыплэ зэхэуытэгъэ гупчэхэр:

а) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Къалэу Мыекъуапэ щыпсэрэ цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэр зэшлэхэгъэнхэмклэ гупчэр» зыфилоуэр;

б) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Мыекъопэ районым щыпсэрэ цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэр зэшлэхэгъэнхэмклэ гупчэр» зыфилоуэр;

в) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Джэджэ щыпсэрэ цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэр зэшлэхэгъэнхэмклэ гупчэр» зыфилоуэр;

г) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Кошхъэблэ районым щыпсэрэ цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэр зэшлэхэгъэнхэмклэ гупчэр» зыфилоуэр;

д) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Красногвардейскэ районым щыпсэрэ

цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэр зэшлэхэгъэнхэмклэ гупчэр» зыфилоуэр;

е) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Шэуджэн районым щыпсэрэ цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэр зэшлэхэгъэнхэмклэ гупчэр» зыфилоуэр;

ж) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Тэхъутэмыкхэ районым щыпсэрэ цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэр зэшлэхэгъэнхэмклэ гупчэр» зыфилоуэр;

з) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Теуцожь районым щыпсэрэ цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэр зэшлэхэгъэнхэмклэ гупчэр» зыфилоуэр;

и) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэкъалэ щыпсэрэ цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэр зэшлэхэгъэнхэмклэ гупчэр» зыфилоуэр;

2) зыныбж хэклотагъэхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэм ягъэцэклэн фэгъэзэгъэ стационар учреждениехэр:

а) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Зыныбж хэклотагъэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ зыщалыгъэ Республикэ унэ-интернатыр»;

б) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Мыекъопэ психоневрологическэ унэ-интернатыр»;

в) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Адыгэ психоневрологическэ унэ-интернатыр»;

г) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Зыныбж хэклотагъэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ зыщалыгъэ Джэджэ унэ-интернатыр»;

д) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Зыныбж хэклотагъэхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэр зыщалыгъэхэр Кошхъэблэ гупчэм» икьутамэу «Зыныбж хэклотагъэхэмрэ сэкъатныгъэ зилэхэмрэ зыщалыгъэ Натырбые унэ-интернатыр»;

3) унагъомрэ клэлэцыкхэмрэ ясоциальнэ фэло-фашлэхэр зыщалыгъэхэр учреждениехэр:

а) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Унагъомрэ клэлэцыкхэмрэ социальнэ лэпылэгъу языгъэгъотырэ гупчэр»;

б) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Унагъомрэ клэлэцыкхэмрэ социальнэ лэпылэгъу языгъэгъотырэ Красногвардейскэ чыплэ гупчэу «Доверие» зыфилоуэр;

в) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Клэлэцыкхэмрэ лэахъохэмрэ зыщалыгъэ Республикэ унэу «Джэныкху» зыфилоуэр;

г) Адыгэ Республикэм икьэралыгъо бюджет учреждениеу «Зипсауныгъэклэ пыч зилэ клэлэцыкхэмрэ лэахъохэмрэ зыщалыгъэ гупчэу «Звездный» зыфилоуэр;

2) Планым иа 20-рэ раздел:

а) графау «Пшээдэклэжы зыхьырэ гъэцэкклэу» зыфилоуэр иа 1-рэ, иа 4-рэ, иа 5-рэ ыкхи иа 6-рэ подразделхэм къахъфэрэ гушылэхэу «Цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэр зыгъэцэклэрэ чыплэ гупчэхэр» зыфилоуэр ачылплэклэ гушылэхэу «Зыныбж хэклотагъэхэм, унагъомрэ клэлэцыкхэмрэ» зыфилоуэр тхыгъэнхэм.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу ТХЪАКЛУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 17, 2014-рэ илъэс
N 219

Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ иунашъу

Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ ведомствэ программэу «Цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэр зыщалыгъэхэр терроризмэм щыхуымэгъэнхэр ыкхи машом ахэм закышымаштэнымклэ амалхэр нахьыбэу зехъэгъэнхэр» зыфилоу 2014 — 2016-рэ илъэсхэм ателытагъэм зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2012-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 14-м аштагъэу N 140-р зытетэу «2013-рэ илъэсымклэ ыкхи 2014-рэ, 2015-рэ илъэсхэм ячэзыу плалэклэ Адыгэ Республикэм иреспубликэ бюджет ехьыллагъ» зыфилоуэр, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2008-рэ илъэсым шышхъэлум и 14-м ышыгъэ унашъоу N 145-р зытетэу «Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ ведомствэ программэхэр кызырэхыхэр, зэраухэсыр ыкхи щылэныгъэм зэрэщыпхырашэр Шыклэм ехьыллагъ» зыфилоуэр адиштэу **унашъо сэшлы:**

1. Гухэлъ гъэнэфагъэ зилэ, 2014 — 2016-рэ илъэсхэм ателытэгъэ ведомствэ программэу «Цыфхэм ясоциальнэ фэло-фашлэхэр зыщалыгъэхэр терроризмэм щыхуымэгъэнхэр ыкхи машом ахэм

закышымаштэнымклэ амалхэр нахьыбэу зехъэгъэнхэр» зыфилоу Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ 2013-рэ илъэсым мэллыфэгъум и 29-м ыштэгъэ унашъоу N 88-р зытетымклэ аухэсыгъэм мы унашъом игуадзэ диштэу зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм.

2. Къэбар-правовой отделым ипашэу О.В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ игъэцэкклэу къулыкхуэхэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхъанэу;

— кыхауыным пае мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакция,

мазэ къэс кыдэклэу официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуыгъэгъэхэр» зыфилоуэр алэклигъэхъанэу;

— Урысые Федерацием ишъолырхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным пае Урысые Федерацием юстициемклэ и Министерствэ Адыгэ Республикэмклэ и Гъэларышлэплэ мы унашъор лэклигъэхъанэу.

3. Мы унашъор зэрагъэцэклэрэм министрэм иапэрэ гуадзэу Т.И. Самонинам гъунэ лыфынэу.

Министрэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 15, 2014-рэ илъэс
N 289

Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ иунашъу

Лэклиб къэралыгъохэм ялофышлэхэм зэрафэныкхэхэрэм ехьыллэгъэ заявкэхэр Юфшлэн язытыхэрэм къалыхыгъэнхэм ыкхи ахэмклэ унашъоу аштагъэмклэ макъэ ягъэлужыгъэным атегъэпсыхъэгъэ къэралыгъо фэло-фашлэм игъэцэклэн пае Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ и Административнэ регламент зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхьыгъ

Федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм диштэу гъэпсыжыкхэным фэшл **унашъо сэшлы:**

1. Лэклиб къэралыгъохэм ялофышлэхэм зэрафэныкхэхэрэм ехьыллэгъэ заявкэхэр Юфшлэн язытыхэрэм къалыхыгъэнхэм ыкхи ахэмклэ унашъоу аштагъэмклэ макъэ ягъэлужыгъэным атегъэпсыхъэгъэ къэралыгъо фэло-фашлэм игъэцэклэн пае Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ 2014-рэ илъэсым Юныгъом и 18-м ыштэгъэ унашъоу N 266-р зытетымклэ аухэсыгъэм мыщ фэдэ зэхъоклыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм:

1) я 2.8-рэ пунктым иа 9-рэ абзац мыщ тетэу къэтыгъэнэу:

«2002-рэ илъэсым бэдзэгъум и 25-м аштэгъэ Федеральнэ законэу N 115-р зытетэу «Лэклиб къэралыгъохэм яцыфхэм Урысые Федерацием правовой положениеу щырагъэ ехьыллагъ» зыфилоуэр (Урысые Федерацием ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуыгъэгъэхэр, 2002, N 30; 2003, N 46; 2006, N 30; 2007, NN 1, 2; 2008, NN 19, 30; 2009, N 26;

2010, NN 21, 31, 52; 2011, NN 1, 13, 27)»;

2) я 3-рэ разделым:

а) подразделэу «Лъэлэу тхылымрэ къэралыгъо фэло-фашлэр агъэцэклэнымклэ ищыклэгъэ нэмыкх документхэмрэ зэрахахьыллэхэрэм ыкхи зэратхыхэр» зыфилоуэр ышхъэ гушылэхэу «Юфшлэн язытырэм изаявкэ зэрахахьыллэрэм ыкхи зэратхыхэр» зыфилоуэрэмклэ зэблэхуэгъэнэу;

б) подразделэу «Документэу кырахылагъэхэр Административнэ регламентым кышхыдэлытагъэхэм адештэмэ е адемыштэмэ Министерствэм щызэхэфыгъэныр» зыфилоуэрэм ышхъэ гушылэхэу «Юфшлэн язытырэм изаявкэ шапхъэу щылэхэм адештэмэ е адемыштэмэ Министерствэм щызэгъэшлэгъэныр» зыфилоуэрэмклэ зэблэхуэгъэнэу;

3) я 5-рэ разделым иа 5.18-рэ пункт мыщ тетэу къэтыгъэнэу: «5.18. Административнэ регламентым иа 5.13-рэ пункт зигугъу кышхырэ унашъор заштэрэ мафэм кыкылэтыкхэрэ мафэм нахь мыгужьоу тхъаусыхэ тхылым зэрэхэпплагъэм икхуэхэмклэ тхыгъэ лъэлэу тхылыр къезыхылагъэм лэклагъэхъажы е электрон амалхэр кызыфагъэ-федэзэ ащклэ макъэ рагъэлужы.».

2. Къэбар-правовой отделым ипашэу О.В. Долголенкэм:

— мы унашъор Адыгэ Республикэм Юфшлэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэклэ и Министерствэ исайтрэ Адыгэ Республикэм икьэралыгъо хабзэ игъэцэкклэу къулыкхуэхэм яофициальнэ Интернет-сайтрэ аригъэхъанэу;

— кыхауыным пае мы унашъор гъэзетхэу «Советскэ Адыгеимрэ» «Адыгэ макъэмрэ» яредакция, мазэ къэс кыдэклэу официальнэ тедзэгъоу «Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуыгъэгъэхэр» зыфилоуэр алэклигъэхъанэу;

— Урысые Федерацием ишъолырхэм яшэпхъэ правовой актхэм яфедеральнэ регистрэ хагъэхъаным пае Урысые Федерацием юстициемклэ и Министерствэ Адыгэ Республикэмклэ и Гъэларышлэплэ мы унашъор лэклигъэхъанэу.

3. Зыклэтхэхэрэ мафэм щегъэжыагъэу мы унашъом кхуачлэ илэ мэхьу.

Министрэу ОСМЭН Альберт

къ. Мыекъуапэ,
чъэпыогъум и 16, 2014-рэ илъэс
N 290

УРЫСЫЕМ КУЛЬТУРЭМ И ИЛЪЭС ЩЭКЮ

Дунаим щызэлъашлэрэм иконцертхэр

Дунэе зэнэкьокьухэм ялауреатэу, Нидерландхэм якьалэу Гронинген иконсерваториеу Клаус ыцлэкэ щытым ипрофессорэу, пианисткэу Анастасия Гольдберг Адыгэ Республикэм кьэкьуагъ. Искусствэхэм яколледжэу У. Тхьабысымым ыцлэ зыхьырэм чэпыогъум и 31-м концерт кыщитышт.

Адыгэ Республикэм искусствэхэмкэ иклэлэцлыкьу еджаплэу Лъэцэрыкьы Кимэ ыцлэ зыхьырэу илъэс 25-рэ зэрэхьугъэм, Урысыем культурэм и Илъэс зэрэщыклорэм япхыгъэу юф-тхьабзэр зэхашагъ.

Анастасия Гольдберг Урал кьэралыгъо консерваториеу Мурсоргскэм ыцлэкэ шытыр, Гаагэ дэт консерваториер кыуухыгъэх. Дирижер цлэрылохэу Михаил Юровскэм, Морис Янсен, Штефан Владар, нэмыкхэм ягъуэу концертхэр кьетых.

Композиторхэу А. Моцарт, Л. Бетховен япроизведенихэр 2010-рэ илъэсым А. Гольдберг кыригъэлауагъэх, диским тыритхагъэх. Европэм имузыкальнэ искусствэ ар щызэлъашлагъ, произведениеу тыратхагъэхэм кьахагъэщыгъ, апэрэ чыплитфыр зыфагъэшшоагъэхэм ащыц.

А. Гольдберг концертэу Мыекьуапэ кыщитыштым нидерланд композиторэу Кеес ван Барен ипроизведение, Л. Бетховен, нэмыкхэм аусыгъэхэр шыжын-чыштых. Искусствэхэмкэ кол-

леджым щеджэхэрэм мастер-классы афызэхышщэшт. Щэклогъум и 1-м фортепианнэ музыкэм фэгъэхьыгъэ пчыхъзэхыхэр искусствэхэмкэ колледжым шыклошт.

— Клэлэеджаклохэр ягуапэ Анастасия Гольдберг лүклэщтых. Пианисткэ цлэрылом упчлэу ратыштхэр агъэхъазырых, — ело Адыгэ Республикэм искусствэхэмкэ иклэлэцлыкьу еджаплэу К.

Лъэцэрыкьом ыцлэкэ щытым идиректорэу Андэрэкьы Марзыет. — Ллэшлэгъу ээфэшъхъафхэм аусыгъэ произведенихэм ядэлу зышлоигъохэр концертхэм, тизэлүклэгъухэм кьятэгъэблагъэх.

Сурэтым итыр: **музыкальнэ искусствэм щыцлэрылоу Анастасия Гольдберг.**

ФУТБОЛ. ПРЕМЬЕР-ЛИГЭР

Язэпэчыжъагъэ

ХЭХЪО

Урысые Федерацием футболымкэ изэнэкьокьу Премьер-лигэм зэрэщыклорэр зэтэгъапшэ. Апэ итхэмрэ ауж кынэхэрэмрэ нахь зэпэчыжъэ мэхъух. Дышъэ медальхэм «Зенит» ыкы ЦСКА-р афэбанэхэу тэлытэ.

Я 11-рэ ешлэгъухэр

«Урал» — «Арсенал» — 1:0,
«Амкар» — «Ростов» — 2:0,
«Торпедо» — «Кубань» — 0:0,
«Спартак» — «Локомотив» — 1:1,
«Уфа» — ЦСКА — 3:3,
«Зенит» — «Мордовия» — 5:0,
«Краснодар» — «Терек» — 2:0,
«Динамо» — «Рубин» — 0:2.

Я 12-рэ зэлүклэгъухэр

31.10
«Ростов» — «Урал», 19:00
1. 11
ЦСКА — «Зенит», 16:00
«Локомотив» — «Динамо», 13:30
2.11
«Мордовия» — «Краснодар», 16:30
«Кубань» — «Спартак», 19:00
«Торпедо» — «Арсенал», 14:00

3.11

«Рубин» — «Амкар», 16:30
«Терек» — «Уфа», 19:00.

Чыплэхэр

1. «Зенит» — 29
2. ЦСКА — 25
3. «Краснодар» — 21
4. «Кубань» — 20
5. «Динамо» — 19
6. «Рубин» — 19
7. «Терек» — 18
8. «Спартак» — 18
9. «Локомотив» — 16
10. «Уфа» — 12
11. «Мордовия» — 11
12. «Амкар» — 10
13. «Урал» — 10
14. «Торпедо» — 6
15. «Ростов» — 5
16. «Арсенал» — 2.

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТІЫЛЬ Нурбий.

КІЛЭЕДЖЭКІО ГАНДБОЛЫР

Финалныкъор апэрэ лъэгап

Урысыем гандболымкэ ишъолъыр зэнэкьокьу Ростов-на-Дону щыкьуагъ. 2000-рэ илъэсым кьэхьугъэ пшъашъэхэр зыхэт командэхэр финалныкьом хэхъанхэм фэбэнагъэх. Тренер-клэлэегъаджэу Евгений Поповым ыгъасэрэмэ зэлүклэгъуитлүмэ теклоньгъэр кьащыдахыгъ.

Ростов-на-Дону икомандэ тиспортсменкэхэм кьатекьуагъ, пчъагъэр 27:20. Астрахань игандболисткэхэри типшъашъэмэ анахь лъэшыгъэх, 28:24-у тшлуахыгъ. Волгоград икомандэ 25:14-у мыекьопэ пшъашъэмэ кьатекьуагъ. Краснодар иныбжьыкыкэ командэхэу УОР-м 32:15-у, ДЮСШ-м 23:19-у Адыгейм игандболисткэхэр атекьуагъэх.

Мыекьуапэ иклэлэцлыкьу-ныбжьыкыкэ спорт еджаплэ тикомандэ зыщегъасэ, финалныкьом хэхъанымкэ анахь дэгъоу ешлэ-

гъэхэм тигуапэу шъуащытэгъэгъуазэ. Татьяна Кирилловар зэхэщэкьло анахь дэгъоу зэнэкьокьом кьышыхахыгъ. Кьэлпчъэлутэу Дарья Силантьевам, ешлэкьохэу Рита Бондаренкэм, Ирина Мельниковам, Рита Дмитриевам тренерэу Евгений Поповыр кьащытхьугъ.

Финалныкьом фэгъэхьыгъэ ешлэгъухэр 2015-рэ илъэсым шылэ мазэм и 30-м аублэщтых. Пэшлорыгъэшъэу кьызэрэталауагъэмкэ, зэнэкьокьур Мыекьуапэ щызэхашэ ашлоигъу.

АДЫГЭ ХАСЭМ ИЮФЫГЪОХЭР

Шэмбэтым зытегушчылэщтхэр

Республикэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» и Хэсашъхъэ изичэзыу зэхэсыгъо шэмбэтым Мыекьуапэ шыклошт. Мафэм сыхъатыр 11-м аублэшт зэхэхэм лъэлкьы юфыгъохэр кышчалэтыштых. Адыгабзэм изэгъэшлэнрэ игъэфедэнрэ, гъзетэу «Адыгэ макъэм», клэлэцлыкьу журналэу «Жьогъобыным» якъитхыкынын зэрэклорэм, нэмыкхэм атегушчылэщтых.

— Илъэсым кыкьлоцлэ юфшлагъэу тилэр зэфэтхысыжышщт, — ело Адыгэ Хасэм итхъаматэ игуадзэу Къуижъ Къэплъан. — Адыгабзэр клэлэцлыкьу югыплэхэм зэращызэрагъашлэрэм шыклагъэу хэтлэагъорэр кьэтлотэшт. Хэсашъхъэм хэтхэр «Адыгэ макъэм», «Жьогъобыным» зэраклатхэхэрэм даклоу, чылэу зыщышхэм, юфшлагъэу зылухэм кьащыратхыкынынхэм фэшлэ еклоплэкэ дэгъухэр кьэдгъотыгъэх. Ахэр зэрэдгъэфедэштхэм тытегушчылэшт.

Филармонием ыпашъхъэ гъэдэхэгъэным Адыгэ Хасэр зэрэпылыр, Адыгэ хасэхэр районхэм зэращызэхашэхэрэр, нэмык юфыгъохэр кьалэтыштых.

Зэхэзышагъэр ыкы кьыдзы- гъэкьырэр:

Адыгэ Республикэм лъэлкьы юфхэмкэ, лэкьыб кьэралхэм ащыпсэурэ тильэп-кьэгъухэм адырлэ зэлхыныгъэхэмкэ ыкы кьэбар жьугъэм иамалхэмкэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыхъышлэр:

385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-79,
редактор шъхьалэм
иапэрэ гуадзэр:
52-49-44,

редактор гуадзэр-
пшъэдэкьыжы зы-
хьырэ секретары:
52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зышаушыхъаты- гъэр:

Урысые Федерацием хэутын юфхэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыкы зэлъы-лэсыкы амалхэмкэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэларышлал, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зышыхаутырэр

ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
кь. Мыекьуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэклэмкы пчъагъэр 4046

Индексхэр

52161

52162

Зак. 3212

Хэутыным
узшыкылтхэнэу щыт
уахьтэр
Сыхъатыр 18.00
Зышыкылтхэгъэхэ
уахьтэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор
шъхьалэр

Дэрбэ Тимур

Редактор
шъхьалэм

иапэрэ гуадзэр

Мэщлэкьы
Сайд

Пшъэдэкьыжы
зыхьырэ секретары
Гьогъы Зар